

Sporbarhet AS

Et bransjeinitiativ for frivillig sporing av rømt oppdrettslaks

(Ida Espolin Johnson, styreleder)

Innhold

- Hvorfor?
- Hva?
- Hvordan?
 - Metode
 - Organisering
- Finansiering - kostnader

Hvorfor?

- Rømming av oppdrettslaks er et problem
- Gjentakende politisk diskusjon om krav til (fysisk) merking av oppdrettsfisk
- «FarmSalTrack», (Sjømat Norge, VI og VESO/NGU, oppdrettere) 2014-2017
- Forskrift om fellesansvar for utfisking mv. av rømt oppdrettsfisk, 2015
- Stortingsmelding 14 (2015-2016): Forslag om at all oppdrettsfisk skal dobbeltmerkes innen 2020 (ikke vedtatt)
- Stortingsmelding 31 (2016-2017): Forslag om obligatorisk finnekling av all laks (ikke vedtatt)
- Sjømat Norge, 2016-2017, arbeidsgruppe for bransjeinitiert sporingsløsning
- Regelmessig nye dokument 8- forslag i Stortinget om fysisk merking
- Etablering av Sporbarhet AS, mars 2019 – overtar etter Sjømat Norge

Noen utfordringer

- Vil myndighetene akseptere en frivillig løsning initiert og eid av næringen?
- Klarer næringen å bli enig om en frivillig løsning?
- Hva skal vi spore? Mandat?
- Hvordan skal vi gjøre det?
 - Sporingsmetode
 - DNA, geoelement, nye metoder, kombinasjoner
 - Organisering
 - Av sporing og eierskap
- Alt henger sammen med alt....

Hva skal vi gjøre?

Formål

Metodikk

Organisering

Økonomi

Mandat fra styret i Sporbarhet AS:

- *Sporbarhet AS skal etablere og drifte en metode som gjør det mulig å spore fortrinnsvis 1. generasjons rømt oppdrettsfisk tilbake til opprinnelig oppdrettsanlegg i sjø.*
- *Sporbarhet skal være teknologi- og leverandørnøytralt. Den til enhver tid valgte metodikk skal sikre en høyest mulig sannsynlighet for vellykket sporing.*
- *For at dette skal være mulig er det en viktig målsetting at hele næringen deltar i en felles ordning, og at minst 85 % av all utsatt smolt skal inngå i Sporbarhet AS referansedatabase.*

Hvordan - metode

Og hvordan ser du strategien for fremtidens konjunkturerendringer?

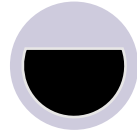
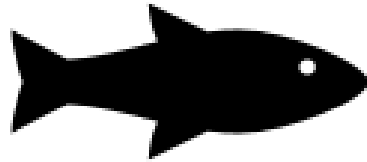
Krav til prosess og systemstøtte

- Sporingssøk skal være enkelt og raskt å utføre
- Metoder og prosedyrer skal være åpne, dokumenterte, etterprøvbare og standardisert, så langt som til enhver tid er mulig
- Sporingssøk skal ikke være omdømmebelastende for næringen
- Resultat av sporingssøk skal være tillitvekkende og ha høy sannsynlighet for å være korrekte
- Det skal enkelt kunne gjøres flere sporingssøk enn i dag
- Det skal være et utstrakt bransjesamarbeid bak felles metoder, rammeverk, standarder og systemer for sporingprosessen
- Sporingarbeidet skal i større grad enn i dag bidra til å bygge kunnskapsgrunnlag for å utvikle risikovurderinger, slik at næring og forvaltning kan iverksette de beste forebyggende tiltak

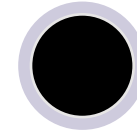
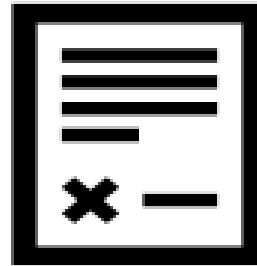
Ny sporingsprosess i tre trinn

Fastslå genprofil til
rømt fisk

Søk i analyseløsning for
å finne anlegg og eier

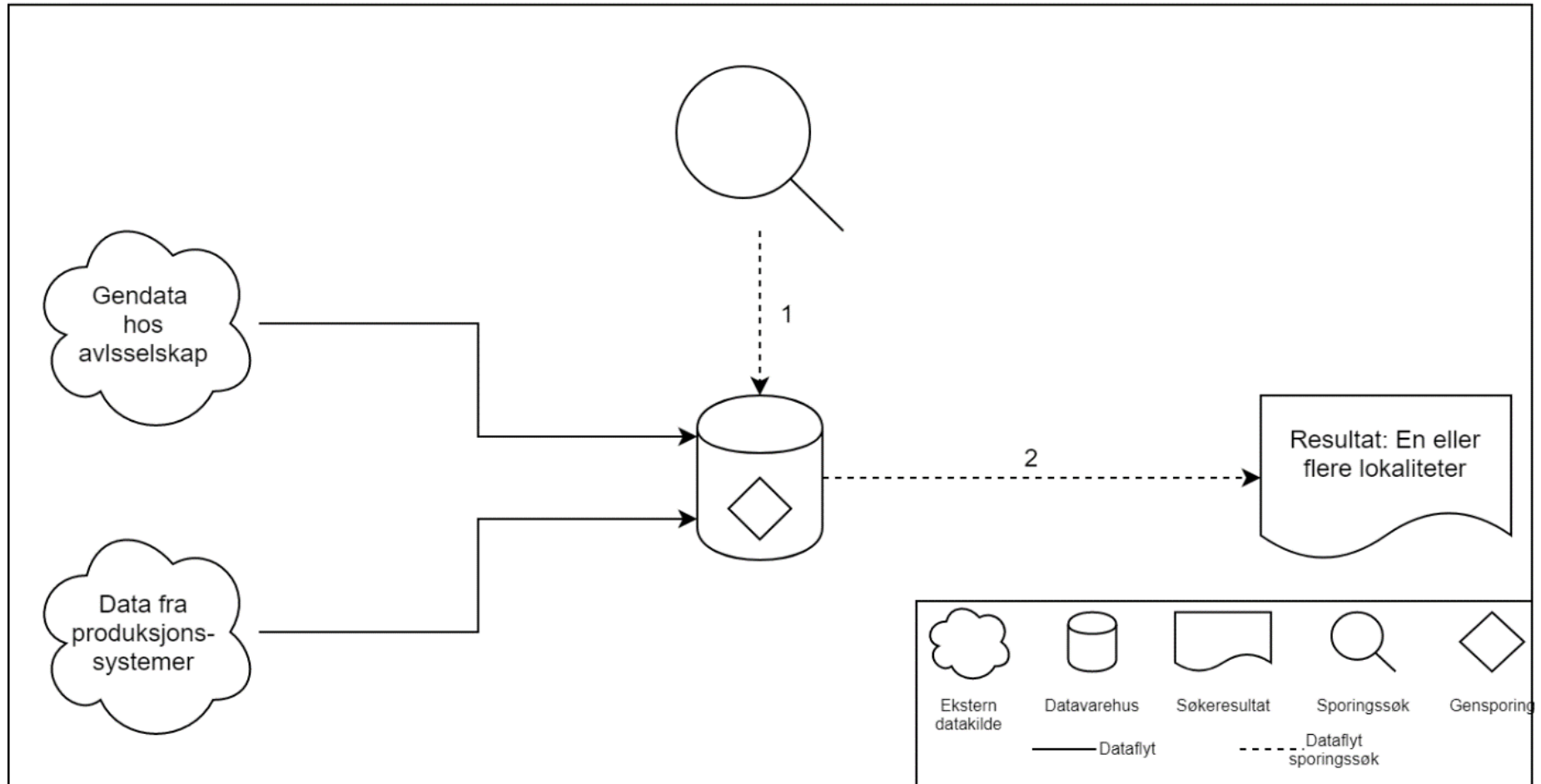

Ved treff på flere anlegg
gjennomføres
geoelementsoring

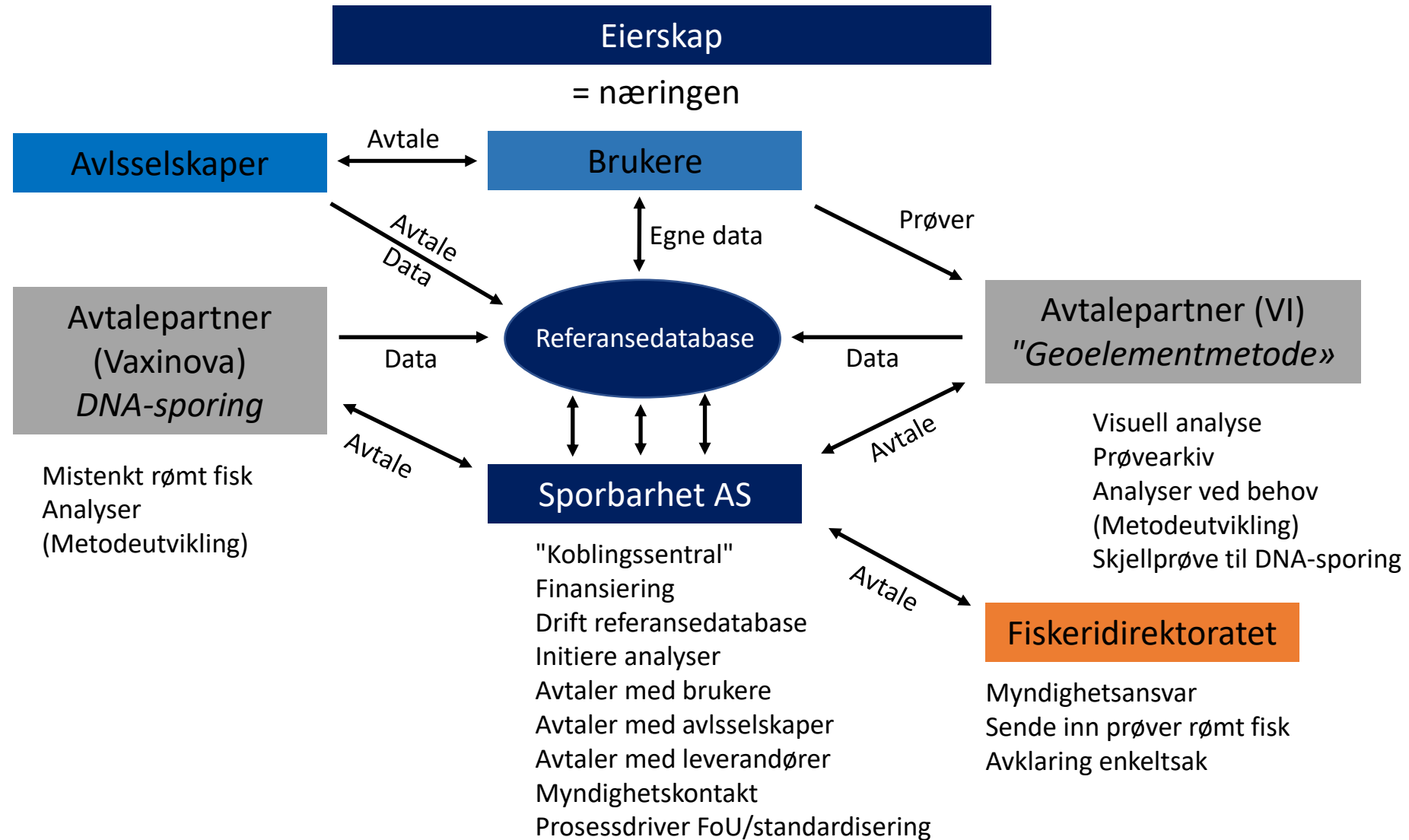
Skisse over analyseløsning DNA

Mulighet 1: Sentralisert data

Hvordan – organisering - sporingsnettverk

Sporbarhet AS

Momenter avtale med avlsselskaper

- Felles SNP-chip med signifikante men ikke konkurransesensitive data
- Kun benyttes for sporingsformål
- Begrense innsyn
- Konfidensialitet
- Havbrukere som ikke er med i Sporbarhet

Momenter brukeravtale

- Sporbarhet skal være teknologi- og leverandørnøytralt. Ved oppstart er DNA sporing i kombinasjon med elementanalyser av skjell valgt som aktuelle metoder.
- Organisert som aksjeselskap basert på dagens eierstruktur (inntil videre), men andre brukere skal ha rådgivende innflytelse på valg og utvikling av metodikk.
- Informasjonssikkerhet: Bruker opprettholder eierskap til sine data, men har plikt til å tilgjengeliggjøre nødvendig informasjon og biologisk materiale i henhold til enhver tid gjeldende metode og protokoller. Bruker gir også fullmakt/instruks til rognleverandør til å avgi relevante genotypingsdata.
- Sporbarhet er eier av alle sporingsresultater, og brukerne aksepterer at Sporbarhet vil gi Fiskeridirektoratet tilgang i form av standardiserte rapporter.
- Bruker kan si opp avtalen og få tilbake data – men ikke rapporter og underlag for disse.
- Oppsettet er vurdert for konkurransemessige forhold i eget notat utarbeidet av adv fa Wikborg Rein.

Momenter avtale med Fiskeridirektoratet

- Bakgrunn og felles formål om å redusere antall rømmingshendelser, avdekke årsaker og forbedre rutiner på vegne av næringen.
- Forutsetning fra Fiskeridirektoratet at sporingsformål må omfatte sporing ned til lokalitet.
- Grunnlag for deling av sporingsresultat ligger i brukeravtalene.
- Tjenestene er vederlagsfrie for Fiskeridirektoratet.
- Fiskeridirektoratet vil være premissgiver for hvilken mistenkt rømt fisk som skal spores.
- Praktisk organisering av innsendelse av prøvemateriale.
- Standardisert rapport vil beskrive sporingsresultat, sikkerhet for sporingsresultat og nødvendige forbehold.
- Fiskeridirektoratet har selv risikoen for hvordan de bruker resultatene.
- Mest mulig konfidensialitet.

Organisering - eierskap

- Legitimitet og tillit overfor alle interessenter
- Fremdrift
- Finansiering

Finansiering

- Finansieres av brukerne
- Pris pr smolt satt ut i sjø
- "Påkoblingsavgift"
- Jo flere jo billigere

Ansettelsesprosess – daglig leder

Daglig leder
Sporbarhet AS

vísindi – Kloke ledervalg

